

Miljödepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
michael.lofroth@regeringskansliet.se

Vår referens
Anders Brandén Klang

Er referens
Michael Löfroth

Diarienummer
Utr 2013/46

Datum
2013-09-26

Remissvar rörande "Långsiktigt hållbar markanvändning – del 1", SOU 2013:43

Trafikanalys har anmodats lämna synpunkter på den rubricerade utredningen, och vill med anledning av det lämna följande yttrande. Delbetänkandet ägnas huvudsakligen åt frågor som berör skogsbruket och skogsnäringen. Trafikanalys väljer att inte kommentera de delarna av utredningen. Trafikanalys remissyttrande fokuseras istället på den del av betänkandet som berör samordningen i den statliga förvaltningen.

Etappmål om ökad helhetssyn på markanvändningen genom förstärkt samordning i den statliga förvaltningen.

Miljömålsberedningen konstaterar att en ökad helhetssyn på markanvändningen behövs för att det ska vara möjligt att skapa förutsättningar för att nå miljökvalitetsmålen. Staten har här flera roller; som markägare och skogsägare, som förvaltare av nationalparker, som ansvarig för tillsyn av jord- och skogsbruk. Staten är dessutom användare / exploatör av markområden för olika ändamål (som till exempel energiförsörjning och transporter). Miljömålsberedningen menar att det är viktigt att staten föregår med gott exempel och vidtar åtgärder för att förbättra den statliga samordningen av frågor av betydelse för markanvändningen. Trafikanalys delar denna uppfattning.

Delbetänkandet föreslår också ett nytt utredningsuppdrag, som ska ägnas åt att ta fram förslag kring hur den statliga förvaltningen kan utvecklas för att erhålla en förstärkt samordning och förbättrad helhetssyn när det gäller markanvändning. Här kommer de statliga myndigheter som arbetar med kommunikationer, transporter och transportsystemets infrastruktur att beröras.

Trafikanalys instämmer i att det kan finnas skäl att utreda hur en ökad helhetssyn på markanvändningsfrågor kan uppnås inom den statliga förvaltningen. Idag har Länsstyrelserna ett uppdrag att företräda statens intressen i översiktsplaneringsprocessen, och särskilt bevaka riksintressen, frågor om hälsa och säkerhet samt mellankommunala frågor. På Länsstyrelserna finns kompetens inom natur- och kulturskydd, energi- och klimatfrågor, beredskap och riskhantering och näringslivsfrågor samt i flera fall även sakkunskap rörande transport- och infrastrukturplanering. Staten har alltså en uppbyggd struktur för att bidra till förbättrad helhetssyn när det gäller hur kommunerna planerar för markanvändningen, men det finns inget motsvarande system för att samordna markanvändningsanspråk från staten.

När det gäller markanvändningsfrågor kopplade till transportsystemet är det i första hand infrastrukturens behov av mark och påverkan på landskapet som hamnar i fokus. Där finns det mycket att göra för att minska infrastrukturens inverkan genom att vidta åtgärder som minskar barriär- och fragmenteringsproblematik, och genom att konsekvent undvika känsliga områden och skyddsvärda landskap vid etablering av ny infrastruktur. Sådant arbete bedrivs idag inom Trafikverket, men kan säkert förstärkas genom exempelvis förtydliganden av myndighetsinstruktionen.

Men det är inte möjligt att helt särskilja transportsystemets behov av mark, från den översiktsplanering som kommunerna ansvarar för. Lokalisering av bebyggelse, bostäder, industrier, serviceinrättningar, handel och andra verksamheter är av helt avgörande betydelse för möjligheten att planera för en hållbar markanvändning för transportinfrastrukturen. Bebyggelseplaneringen påverkar bland annat transportefterfrågan, emissioner och trängsel, och dessa faktorer påverkar i sin tur transportsystemets markanvändningsanspråk. Trafikanalys bedömer det därför som mycket viktigt att en eventuell utredning inte bara beaktar det kommunala perspektivet, utan också belyser vilka förändringar av processerna kopplade till fysisk planering som skulle behövas, för att den statliga samordningen av markanvändningsfrågorna verkligen ska leda till en långsiktigt hållbar markanvändning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton efter föredragande av Anders Brandén Klang. I beredningen av ärendet har även Per-Åke Vikman medverkat.

Brita Saxton
Generaldirektör